

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-27>

УДК 338.5:336.74

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ ТРАНСФЕРТНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

CONCEPTUAL APPROACHES TO INTERPRETING THE ESSENCE OF TRANSFER POLICY IN MODERN CONDITIONS

Гориславець Павло Анатолійович

кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри,
Національний університет "Львівська Політехніка"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1882-2104>

Мукан Андрій Романович

фінансовий контролер,
Нестле Нідерланди
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2955-4109>

Horyslavets Pavlo

Lviv Polytechnic National University

Mukan Andri

Nestle Netherlands

Стаття присвячена актуальним питанням сутності трансфертної політики в сучасних умовах. Систематизовано підходи науковців до трактування сутності трансфертної політики в сучасних умовах; виокремлено концептуальні підходи до трактування сутності трансфертної політики в сучасних умовах; обґрунтовано авторське бачення щодо визначення сутності трансфертної політики в сучасних умовах. Запропоновано трансфертну політику трактувати саме з урахуванням класичного визначення політики підприємства і з урахуванням особливостей трансфертної політики: Трансфертна політика – це сукупність заходів і методів управління підприємства, що базується на використанні різниць у системах оподаткування з метою мінімізації розміру податкового навантаження. Відмінністю запропонованого визначення є його системність: врахування мети, змістовної ознаки (сукупність заходів і методів управління підприємства), а також підкреслення головного інструмента трансфертної політики – використання різниць у системах оподаткування.

Ключові слова: трансфертна політика, трансфертна ціна, трансфертне ціноутворення, оптимізація оподаткування, політика підприємства.

The article is devoted to topical issues of the essence of transfer policy in modern conditions. The purpose of the article is to clarify and justify conceptual approaches to the interpretation of the essence of transfer policy in modern conditions. In order to achieve the set goal, the following tasks were solved: the approaches of scientists to the interpretation of the essence of transfer policy in modern conditions were systematized; conceptual approaches to the interpretation of the essence of transfer policy in modern conditions are singled out; the author's vision regarding the definition of the essence of transfer policy in modern conditions is substantiated. In the process of this study, the following methods were used: analysis and systematization - when studying the approaches of scientists to the interpretation of the essence of transfer policy in modern conditions; logical generalization – to highlight conceptual approaches to the interpretation of the essence of transfer policy in modern conditions; deduction, comparison, synthesis and analysis – to justify the author's vision regarding the definition of the essence of transfer policy in modern conditions. Analysis of modern definitions of the definition of "transfer policy" allowed us to come to the conclusion that there are the following conceptual approaches to the interpretation of the essence of transfer policy: transfer policy as a process of determining the usual price in transactions recognized as controlled according to legislation; transfer policy as the transfer of the object of taxation between related (associated) enterprises from one jurisdiction to another in order to obtain a tax benefit; transfer policy as a transfer pricing optimization policy. It is proposed to interpret the transfer policy precisely taking into account the classical definition of the enterprise policy

and taking into account the peculiarities of the transfer policy: Transfer policy is a set of measures and methods of enterprise management, which is based on the use of differences in taxation systems in order to minimize the size of the tax burden. The difference of the proposed definition is its systematicity: taking into account the purpose, the meaningful feature (a set of measures and methods of enterprise management), as well as emphasizing the main instrument of transfer policy - the use of differences in taxation systems. The scientific novelty of this study consists in clarifying the concept of "transfer policy" based on the identification and analysis of modern views on the interpretation of this definition. At the same time, as a direction of further research, it is expedient to point out the need to define and substantiate the tools of transfer policy from the point of view of their effectiveness in modern conditions.

Keywords: transfer policy, transfer price, transfer pricing, optimization of taxation, enterprise policy.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку та ускладнення ринкових відносин спостерігаються стрімкі процеси зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків вітчизняних суб'єктів господарювання та тотальний прояв глобалізаційних процесів. Крім того, останнім часом у зв'язку зі швидким розвитком економічних процесів та збільшенням чисельності міжнародних корпорацій питання про ефективну трансфертну політику стало більш актуальним. Це стосується як міжнародної сфери, так і України окремо. Проте підґрунтям будь-яких прикладних аспектів виступає безперечно досконалість та узгодженість теоретичного підґрунтя. Тому питання уточнення сутності трансфертної політики в сучасних умовах можна вважати актуальним як з позиції розвитку теоретичних засад трансфертної політики, так і з позиції забезпечення ефективності практичної реалізації трансфертного ціноутворення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз наукової літератури, присвяченої актуальним питанням сутності та змісту трансфертної політики показав, що на сьогодні існує безліч наукових напрацювань, присвячених окресленій проблематиці. Серед вчених, які ґрунтовно досліджували питання трансфертної політики варто виділити: Васюк Є. А. [1], Кужелєв М. О. [2], Сиволап І. М. [2], Король С. Я. [3], Уманців Г. В. [3], Шушарова І. К. [3], Луніна І. О. [4], Білоусова О. С. [4], Фролова Н. Б. [4] та багато інших.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Поряд із цим, варто підкреслити, що не дивлячись на вагомий науковий доробок в контексті розвитку теоретико-методологічних засад трансфертної політики, все ж таки, на сьогодні майже відсутні напрацювання, присвячені обґрунтуванню концептуальних засад до визначення сутності трансфертної політики, що й зумовило мету даного дослідження.

Метою статті є уточнення та обґрунтування концептуальних підходів до трактування

сутності трансфертної політики в сучасних умовах.

Задля досягнення поставленої мети вирішено наступні завдання:

- систематизувати підходи науковців до трактування сутності трансфертної політики в сучасних умовах;
- виокремити концептуальні підходи до трактування сутності трансфертної політики в сучасних умовах;
- обґрунтувати авторське бачення щодо визначення сутності трансфертної політики в сучасних умовах.

В процесі даного дослідження використано методи: аналізу та систематизації - при вивченні підходів науковців до трактування сутності трансфертної політики в сучасних умовах; логічного узагальнення – для виокремлення концептуальних підходів до трактування сутності трансфертної політики в сучасних умовах; дедукції, порівняння, синтезу та аналізу – для обґрунтування авторського бачення щодо визначення сутності трансфертної політики в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Трансферне ціноутворення в Україні регулюється національним законодавством та має свої особливі правила та вимоги. Зокрема стаття 39 Податкового кодексу України (ПКУ) встановлює визначення таких правил. Таким чином, згідно із законодавством, трансферне ціноутворення – це певна система, за допомогою якої можливо встановити справедливу вартість товарів та послуг або ж вартість інших об'єктів, які визначаються ПКУ як об'єкти контрольованих операцій. Узагальнення існуючих поглядів на трактування поняття «трансфертна політика» представлено в табл. 1.

Аналіз представлених в таблиці 1 визначень дозволив дійти висновку, що існують наступні концептуальні підходи до трактування сутності трансфертної політики:

- трансфертна політика як процес визначення звичайної ціни в операціях, що визнаються контрольованими згідно законодавства;

Таблиця 1

Узагальнення існуючих поглядів на трактування поняття «трансфертна політика»

Джерело	Визначення
Васюк Є. А.	процес мінімізації розміру податкового навантаження за рахунок експлуатації різниць у системах оподаткування [1, с. 50]
Практичний юридичний словник	процес встановлення ціни, за якою пов'язані підприємства передають товари, послуги чи інші активи між собою. За відсутності превентивного законодавства пов'язані підприємства можуть маніпулювати трансфертним ціноутворенням, щоб отримати податковий зиск [5]
Касіч А. О., Петрик О. А., Гриненко Ю. І.	система управлінських рішень щодо перенесення об'єкта оподаткування між пов'язаними (асоційованими) підприємствами з однієї юрисдикції до іншої задля отримання податкової вигоди [6]
Немировська О. В.	діяльність, яка спрямована на встановлення відповідності вартості ринковим умовам [7]
Шевчук К. В.	політика, спрямована на оптимізацію податкового навантаження [8].
Цебень Р.	процес визначення звичайної ціни товарів, результатів робіт чи послуг в операціях, що визнаються контрольованими згідно Податкового кодексу України [9] із врахуванням принципу «втягнутої руки»
Алексєєва А., Ігнатенко Т.	процес встановлення такого рівня цін, який чинить прямий вплив на зменшення податкового тягаря [10]
Андрусь О. І.	політика підприємства, спрямована на оптимізацію податкового навантаження шляхом оптимізації рівня цін між пов'язаними підприємствами [11]
Волошенко А. В.	процес встановлення ціни між взаємопов'язаними підприємствами, частіше ТНК [12]
Онищенко О. В., Хоменко Л. М., Авраменко О. І.	політика зменшення податкового навантаження шляхом маніпуляції цінами [13]

Джерело: узагальнено особисто

– трансфертна політика як перенесення об'єкта оподаткування між пов'язаними (асоційованими) підприємствами з однієї юрисдикції до іншої задля отримання податкової вигоди;

– трансфертна політика як політика оптимізації трансфертного ціноутворення.

Так, підхід, згідно якому трансфертна політика визначається як процес визначення звичайної ціни в операціях, що визнаються контрольованими згідно законодавства, безперечно має сенс. Проте даний підхід можна вважати занадто вузьким, що не розкриває всю багатоаспектність дефініції «трансфертна політика». На нашу думку, процес визначення звичайної ціни в операціях, що визнаються контрольованими згідно законодавства виступає лише окремими інструментом трансфертної політики.

Схожим на попередній за змістом є підхід, що визначає трансфертну політику як перенесення об'єкта оподаткування між пов'язаними (асоційованими) підприємствами з однієї юрисдикції до іншої задля отримання подат-

кової вигоди. В даному випадку також, на нашу думку, є певне звуження сутності трансфертної політики.

В свою чергу, визначення трансфертної політики як політики оптимізації трансфертного ціноутворення є найбільш доречним, але потребує певної конкретизації.

В даному аспекті заслуговує підхід Васюка Є. А., який трансфертну політику пов'язує із міжнародним ухиленням від сплати податків та трактує її як процес мінімізації розміру податкового навантаження за рахунок експлуатації різниць у системах оподаткування [1, с. 50].

При цьому науковець пропонує визначати трансфертну політику як змістовний елемент транснаціональних корпорацій наступними специфічними ознаками [1, с. 50]: наявність структурних підрозділів у різних юрисдикціях дає можливість обирати найкращі варіанти та методи переміщення активів, ризиків та результатів діяльності; особливості національного законодавства дають змогу встановлювати індивідуальні договірні відносини

та пільгові режими оподаткування; за міжнародними стандартами корпорації готують консолідовану бухгалтерську звітність, тому загалом у групі сплачені відсотки за наданими кредитами (звичайно, левову часту становлять кредити пов'язаним особам) зменшують податкове навантаження.

При цьому запровадження трансфертної політики, на думку Шевчук К. В., ґрунтується на принципах об'єктивності, реалізму, справедливості для усіх сторін, скорочення часу на переговори для усіх сторін, скорочення часу на переговори та вирішення суперечок, зниження ризику недостатньої оптимізації виробництва та управління, точності і достовірності відображення економіки кожного центру прибутку [8].

На нашу думку, підґрунтям визначення поняття трансфертної політики повинно виступати трактування сутності поняття «політика підприємства».

Отже, найбільш часто, політика підприємства визначається як сукупність заходів і методів управління підприємства, яка включає в себе маркетингову, інноваційну, інвестиційну, кадрову, фінансову та інші політики у відповідності до економічної стратегії підприємства.

На нашу думку трансфертну політику доречно розглядати у вузькому та широкому розумінні даної дефініції.

З урахуванням зазначеного, трансфертну політику у вузькому розумінні можна визначити саме з урахуванням класичного визначення політики підприємства і з урахуванням особливостей трансфертної політики:

Трансфертна політика – це сукупність заходів і методів управління підприємства, що базується на використанні різниць у системах оподаткування з метою мінімізації розміру податкового навантаження.

Наше бачення трансфертної політики може бути обґрунтовано наявними відмінностями, а саме системністю запропонованого визначення: врахуванням мети, змістовної ознаки (сукупність заходів і методів управління підприємства), а також підкресленням головного інструмента трансфертної політики – використання різниць у системах оподаткування.

Трансфертна політика є важливим аспектом корпоративної стратегії, особливо для транснаціональних корпорацій, які мають багато дочірніх компаній або підрозділів, що працюють у різних податкових юрисдикціях.

У таблиці 2 наведено місце трансфертної політики в системі корпоративного управління та його зв'язок з іншими політиками і стратегіями.

У широкому розумінні, трансфертну політику можна визначити як складову системи

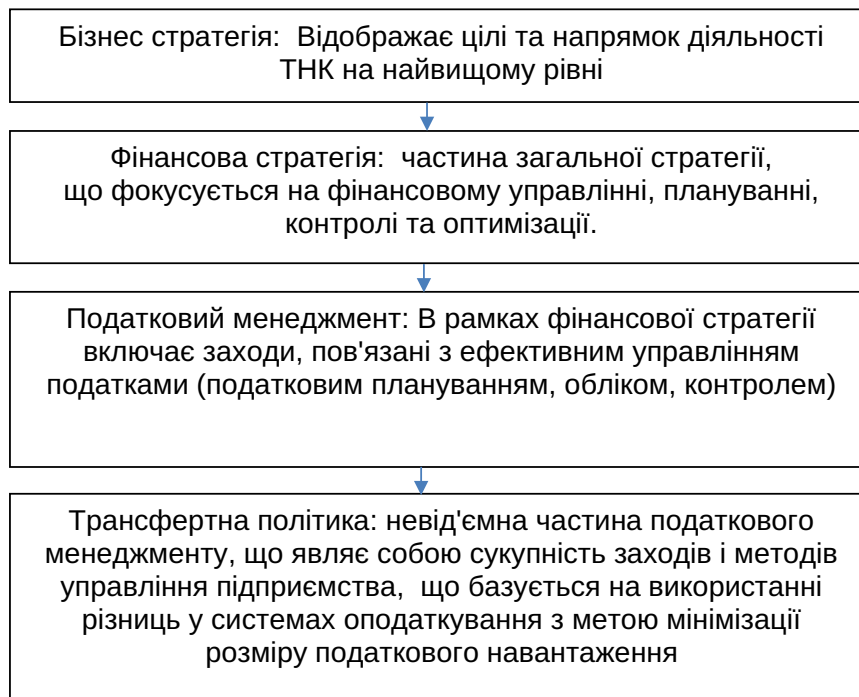

Рис. 1. Візуалізація сутності трансфертної політики у вузькому розумінні

Джерело: складено авторами

Таблиця 2

Роль трансфертної політики в системі корпоративного управління та його зв'язок з іншими політиками і стратегіями ТНК

Політики / стратегії корпорації	Роль	Зв'язок
Податкове планування та дотримання податкового законодавства	Трансфертна політика відіграє важливу роль у податковому плануванні, впливаючи на розподіл прибутку між різними суб'єктами в рамках транснаціональної корпорації.	Політика трансфертного ціноутворення повинна відповідати податковому законодавству в різних юрисдикціях, щоб забезпечити його дотримання. Податкова стратегія корпорації тісно пов'язана зі стратегією трансфертного ціноутворення.
Фінансові показники та звітність	Трансфертна політика впливає на фінансові результати діяльності окремих суб'єктів господарювання в межах корпоративної групи. Воно безпосередньо впливає на доходи, витрати та прибутки, що відображаються у звітності кожного суб'єкта господарювання.	Прозора трансфертна політика має важливе значення для надання правдивого та справедливого уявлення про фінансові результати кожної бізнес-одиниці. Вона впливає на фінансову звітність, яка має вирішальне значення для інвесторів, регуляторів та інших зацікавлених сторін.
Управління ризиками	Трансфертна політика може створювати ризики, пов'язані з податковими перевітками, спорами та штрафами, якщо ціноутворення не відповідає нормативним вимогам. Ефективна політика трансфертного ціноутворення допомагає управляти цими ризиками.	Компанії повинні контролювати та коригувати свою політику трансфертного ціноутворення, щоб зменшити ризик виникнення претензій з боку податкових органів.
Ланцюг постачання та операційна стратегія	Трансфертна політика впливає на рішення, пов'язані з розміщенням виробництва, дистрибуції та іншої операційної діяльності в межах корпоративної групи. Це може вплинути на загальну ефективність і конкурентоспроможність ланцюга постачання.	Операційні стратегії, такі як оптимізація витрат і підвищення ефективності, тісно пов'язані з рішеннями щодо трансфертної політики. Стратегія ланцюга поставок корпорації повинна узгоджуватися зі стратегією трансфертної політики для оптимізації загальної ефективності.
Відповідність законодавчим та нормативним вимогам	Трансфертна політика повинна відповідати різним законодавчим і регуляторним вимогам у різних юрисдикціях. Недотримання цих вимог може призвести до судових позовів та фінансових санкцій.	Стратегія дотримання правових і регуляторних норм повинна враховувати правила трансфертної політики. Важливо бути в курсі змін у податковому законодавстві та відповідно коригувати політику трансфертного ціноутворення.

Джерело: складено авторами

управління підприємством, що нерозривно пов'язана із загальною стратегією підприємства та знаходиться у щільному взаємозв'язку із іншими політиками підприємства. Проте уточнення сутності трансфертної політики у широкому розумінні виходить за рамки предмету даної статті та виступає в якості напряму подальших досліджень.

Висновки. В статті на основі виокремлення концептуальних підходів до трактування сут-

ності трансфертної політики запропоновано власне визначення даної дефініції.

Наукова новизна даного дослідження полягає в уточненні поняття «трансферна політика» на основі виокремлення та аналізу сучасних поглядів на трактування даної дефініції.

При цьому в якості напряму подальших досліджень доцільно вказати необхідність уточнення сутності трансфертної політики у широкому розумінні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Васюк, Є. А. (2017) Трансфертна політика ТНК: сутність та структура. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 15 (1). URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/13.pdf
2. Кужелєв, М. О., Сиволап, І. М. (2021) Основні етапи нормативного регулювання здійснення фінансового контролю за трансфертним ціноутворенням в Україні. *Бізнес Інформ*. 4. 196–204.
3. Король, С. Я., Уманців, Г. В., Шушакова, І. К. (2021) Розвиток трансфертного ціноутворення в умовах глобалізації. *Економічна теорія та право*. 2 (45). URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/87-100.pdf>
4. Луніна, І. О., Білоусова, О. С., Фролова, Н. Б. (2020) Конкуренентоспроможність податкової системи в контексті розширення фіскального простору України. *Економіка України*. 10. 34–53. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.202.10.034>.
5. Practical Law Dictionary / Glossary of UK / US and international legal terms / 2010 . Electronic data. USA: IRS. URL: World Wide Web:<http://uk.practicallaw.com>
6. Касіч, А.О., Петрик, О.А., Гриненко, Ю.І. (2016) Трансфертне ціноутворення на підприємстві: проблеми та можливості використання. *Інвестиції: практика та досвід*, 24, URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/24_2016/6.pdf
7. Немировська, О.В. (2020) Транснаціональні компанії та регулювання трансферного ціноутворення в Україні. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/statti/nemirovska_0001.pdf
8. Шевчук, К. В. (2018) Застосування трансфертного ціноутворення для оцінювання діяльності центрів відповідальності. URL: file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%8F/Downloads/alex_i,+213-818-1-CE.pdf
9. Цебень, Р. (2019) Сучасний стан трансфертного ціноутворення як інструменту оподаткування підприємств в Україні. *Сталий розвиток економіки*. (1 (42)). 195–200. URL: <https://economydevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/74>
10. Алексєєва А., Ігнатенко Т. (2014) Трансфертне ціноутворення як механізм податкового контролю. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. № 3. С. 85–95.
11. Андрусь О. І. (2018) Трансфертне ціноутворення в Україні: проблеми і перспективи розвитку. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. Вип. 22. С. 6–13.
12. Волошенко А. В. (2014) Трансфертне ціноутворення як сфера тіньової економіки в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. № 2. С. 55–58.
13. Онищенко О. В., Хоменко Л. М., Авраменко О. І. (2018) Еволюція трансфертного ціноутворення в Україні: податковий аспект. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 21. С. 615–620.

REFERENCES:

1. Vasyuk, Ye. A. (2017) Transfertna polityka TNK: sutnist' ta struktura [Transfer Policy of TNCs: Essence and Structure]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. 15 (1). URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/13.pdf
2. Kuzhelyev, M. O., Syvolap, I. M. (2021) Osnovni etapy normatyvnoho rehulyuvannya zdiysnennya finansovoho kontrolyu za transfertnym tsinoutvorenniam v Ukrayini [The main stages of regulatory regulation of financial control over transfer pricing in Ukraine]. *Biznes Inform*. 4. 196–204.
3. Korol' S. Ya., Umantsiv H. V., Shushakova I. K. (2021) Rozvytok transfertnoho tsinoutvorennya v umovakh hlobalizatsiyi [Development of transfer pricing in the context of globalization]. *Ekonomichna teoriya ta pravo*. 2 (45). URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/87-100.pdf>
4. Lunina I. O., Bilousova, O. S., Frolova, N. B. (2020) Konkurentospromozhnist' podatkovoyi systemy v konteksti rozshyrennya fiskal'noho prostoru Ukrayiny [Competitiveness of the tax system in the context of expanding the fiscal space of Ukraine]. *Ekonomika Ukrayiny*. 10. 34–53. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.202.10.034>.
5. Praktychnyy yurydychnyy slovnyk / Hlosariy brytans'kykh / amerykans'kykh ta mizhnarodnykh pravovykh terminiv / 2010. Elektronni dani. SSHA: IRS. URL: World Wide Web: <http://uk.practicallaw.com>
6. Kasich A. O., Petryk O. A., Hrynenko Yu. I. (2016) Transfertne tsinoutvorennya na pidpryyemstvakh: problemy ta mozhlyvosti vykorystannya [Transfer pricing in the enterprise: problems and opportunities for use]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, 24, URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/24_2016/6.pdf
7. Nemyrovs'ka, O. V. (2020) Transnatsional'ni kompaniyi ta rehulyuvannya transfertnoho tsinoutvorennya v Ukrayini [Multinational companies and transfer pricing regulation in Ukraine]. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/statti/nemirovska_0001.pdf

8. Shevchuk, K. V. (2018) Zastosuvannya transfertnoho tsinoutvorennya dlya otsinyuvannya diyal'nosti tse-
triv vidpovidal'nosti [Application of transfer pricing to assess the performance of responsibility centers]. URL:
file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%8F/Downloads/alexi,+213-818-
1-CE.pdf
9. Tseben' R. (2019) Suchasnyy stan transfertnoho tsinoutvorennya yak instrument opodatkovannya pidpryem-
stv v Ukraini [Current state of transfer pricing as an instrument of corporate taxation in Ukraine]. *Stalyy rozvytok
ekonomiky*. (1 (42)). 195–200. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/74>
10. Aleksyeyeva O., Ihnatenko T. (2014) Transfertne tsinoutvorennya yak mekhanizm podatkovoho kontrolyu
[Current state of transfer pricing as an instrument of corporate taxation in Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsion-
al'noho torhovel'no-ekonomichnoho universytetu*. № 3. P. 85–95.
11. Andrus' O. I. (2018) Transfertne tsinoutvorennya v Ukraini: problemy ta perspektyvy rozvytku [Transfer
pricing in Ukraine: problems and prospects for development]. *Suchasni problemy ekonomiky ta pidpryemnytstvo*.
Vip. 22. P. 6–13.
12. Voloshenko O. V. (2014) Transfertne tsinoutvorennya yak sfera tin'ovoyi ekonomiky v Ukraini [Transfer
pricing as an area of the shadow economy in Ukraine]. *Aktual'ni problemy ekonomiky*. № 2. P. 55–58.
13. Onyshchenko O. V., Khomenko L. M., Avramenko O. I. (2018) Evolyutsiya transfertnoho tsinoutvorennya v
Ukrayini: podatkovyy aspekt [Evolution of Transfer Pricing in Ukraine: Tax Aspect]. *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy
ekonomiky*. Vip. 21. P. 615–620.